

Interview met

Mirjam & Sil van Oort

Oprichters van Roses for Children

Een gezamenlijke opdracht

Ruim 10 jaar geleden voelden de zussen Mirjam en Sil van Oort in zichzelf de opdracht om iets te gaan doen rond het sterven en de rouwverwerking bij kinderen. Mirjam was kinderverpleegkundige en gespecialiseerd in stervensbegeleiding. Sil is kunstenares en maakte indertijd 'verdrietbrieven': rouwkaarten voor kinderen die ze konden versturen bij het verlies van een dierbare of een huisdier.

Op een bepaald moment leek het hun een goed idee om Herman van Veen te vragen of hij de kinderrouwkaarten wilde promoten tijdens zijn kindervoorstellingen. Het lukte hun om hem na zijn voorstelling in zijn kleedkamer te spreken te krijgen, maar in plaats van ondersteuning te krijgen voor hun eigen project kwamen ze naar buiten met een nieuwe opdracht: het oprichten van een *Monument voor het Onbekende Kind*. Over de hele wereld lijden kinderen door beslissingen van volwassenen en het leek de hoogste tijd om daar aandacht aan te geven. Mirjam en Sil voelden direct dat het belangrijk was dat zij dit monument mochten gaan oprichten; het was alsof de opdracht naar hen toe was gekomen. Ook later, tijdens de reizen die ze hebben gemaakt, hebben ze dit gevoel nog vaak gehad. Herman van Veen is beschermheer geworden van de stichting *Roses for Children*, de stichting die zich bezighoudt met het oprichten van dit internationale monument.

Het idee om Mirjam en Sil van Oort te interviewen komt van Marieke de Vrij. Een jaar geleden heeft zij inspiraties vrijgegeven

met betrekking tot hun werk. Een aantal inspiraties was met name gericht op de internationale saamhorigheid van hun project. Daarnaast gaven haar begeleiders gedetailleerde adviezen door die voor Mirjam en Sil tot op de dag van vandaag praktische leidraden vormen.

‘Het roept op om zelf te gaan kijken naar wat je wilt veranderen en verbeteren voor kinderen’

Bewustwording van het leed

Mirjam: “Het monument staat inderdaad voor saamhorigheid; het is een allesomvattend woord voor het monument. De betekenis van dit monument is universeel. Het gaat over het verdriet om het verlies van een kind en over hoe je wilt dat kinderen opgroeien. Het roept op om zelf te gaan kijken naar wat je wilt veranderen en verbeteren voor kinderen. Voor jezelf wil je ook warmte, vertrouwelijkheid, liefde en een dak boven je hoofd. Als je dat door kunt geven dan is het, in wat voor geloof en in welke traditie dan ook, altijd goed.

Saamhorigheid heeft ook met lotsverbondenheid te maken. Wij trekken ons het lot van kinderen aan. Dat is de essentie van ons project. Daarom vinden wij overal verbinding. Als je het belang van het kind voorop stelt, raak je de harten van mensen en krijg je vanzelf saamhorigheid”.

Sil: “Het gaat erom dat we ons bewust worden van het leed dat kinderen wereldwijd ondervinden. Ook op spiritueel niveau is dat belangrijk. Die bewustwording gaat zich als het ware als een cirkel om de aarde heen vormen”.

Het monument

Op de website van *Roses for Children* is de volgende beschrijving van het monument te lezen:

Het monument voor het onbekende kind bestaat uit een levenscirkel in de vorm van een medicijnwiel, dat in allerlei culturen over de hele wereld als symbool voor heelheid wordt gebruikt. De stenen, uit verschillende landen bijeengebracht, liggen volgens een bepaald patroon en hebben allemaal hun eigen symboliek. In het hart van deze levenscirkel van stenen ligt de ROOS, een kunstwerk van Cobi van de Kuit, met een gedicht van Herman van Veen.

Van hogerhand gestuurd

Mirjam: "Het is wonderbaarlijk te merken dat we eigenlijk gewoon worden gestuurd, want waar we ook komen in het buitenland, we komen op de goede plek en we komen overal binnen. Datzelfde ervaren we ook bij het selecteren van de stenen. De stenen roepen ons. Als we een voorselectie van stenen bekijken, komt er meestal een moment waarop we zeggen: Kijk, die is het!"

De stenen worden gehaald uit landen die Mirjam en Sil selecteren. Sommige landen komen vanzelf op hun pad. Ieder land schenkt een steen voor het grote monument in Arnhem. Het monument zal uiteindelijk bestaan uit 35 stenen, waarvan er nu 16 liggen. *Roses for Children* schenkt vervolgens een kleinere uitvoering van de ROOS, het kunstwerk van Cobi van de Kuit, aan de lokale stichting in het land waar ze mee samenwerken, die daar een eigen monument mee kan maken.

Sil: "We proberen zo hoog mogelijk in te zetten, dus de ministeries of lokale overheden, daar moet je zien binnen te komen en dat gaat altijd goed. Voor lokale stichtingen waar we mee samenwerken, betekent dat dus meestal een ingang naar niveaus waar zij op eigen kracht niet snel waren gekomen. Als wij vertrekken, zorgen wij dat die lokale stichting een contactpersoon bij de overheid behoudt en we zorgen voor een contactpersoon bij de Nederlandse ambassade in dat land".

Over de landen waar Mirjam en Sil zijn geweest, kunnen zij prachtige verhalen vertellen. Ze hebben veel meegemaakt. De grootste indruk maakte hun bezoeken aan Zuid-Afrika en Rwanda.

Respect voor de allerkleinsten

Sil: "In Zuid-Afrika kwamen we in een gemeenschap waar geweldig voor kinderen wordt gezorgd en waar veel lokale ontwikkelingsprojecten zijn. Ons project is daar letterlijk in ingebed. We kwamen 's morgens en werden uitgenodigd in een kring. Eén persoon begon te bidden, een ander te zingen en wij werden daar volledig bij betrokken. Er ontstond hardop een gebed en er werd gevraagd of iedereen zijn steun wilde geven, fysiek of geestelijk. Het was zo mooi en integer en we voelden ons met ons project echt opgenomen. Het paste goed bij die stichting om gehoor te geven aan de samenwerking met *Roses for Children*. Er overlijden daar nog steeds veel kinderen. Het monument in Zuid-Afrika is een troostplek geworden, een plek voor bezinning en waar het leven wordt gevierd.

‘Het monument in Zuid-Afrika is een troostplek geworden’

Bij het monument zijn zitplekken gemaakt waar ze met kinderen gesprekken voeren over kinderrechten. Dat gebeurt op een georganiseerde manier, o.a. door de scholen. De kinderen nemen hun verhalen mee naar huis en dat heeft veel invloed. Wij hebben het monument en de zorg ervoor overgedragen aan de allerkleinsten, de 2-, 3- en 4-jarigen. Hun broers en zussen van 12 jaar en ouder maakten alles kapot in die wijk. Het is een omgeving waar veel vandalisme is, maar bij het monument

zitten die jongeren gitaar te spelen. Dat komt omdat de grotere kinderen de kleintjes beschermen en dit project is van de kleintjes. Daarom werkt de doorleving van de betekenis van het monument ook zo goed door in die gezinnen en de omgeving.

De betekenis van *Roses for Children* hoeven we in Zuid-Afrika en Malawi, waar we onlangs contacten hebben gelegd, en over het algemeen in Afrika, niet uit te leggen. Het wordt in die landen diep gevoeld. In sommige andere landen, waaronder Nederland, moet het project vaak met veel woorden worden uitgelegd”.

Samengestelde gezinnen in Rwanda

Mirjam: “In Rwanda gaat het monument een grote betekenis krijgen. Het is dit jaar 20 jaar geleden dat de genocide plaatsvond. Het ministerie heeft het project overgenomen van de stichting en wil er iets moois van maken. Bij het grote herdenkingscentrum voor de genocide willen ze een grote steen maken waar het kunstwerk de ROOS op wordt bevestigd en daaromheen voor ieder overleden kind een kleine steen”.

Mirjam: “De mensen praten in hun dagelijkse leven niet over de genocide, maar de afschuwelijke herinneringen zijn dag en nacht aanwezig. Het zijn allemaal nieuw- samengestelde gezinnen van nichtjes, neefjes en buurkinderen. De mensen hebben een speciale naam voor dat soort gezinnen. Wij zijn ook in zo’n gezin geweest. Ieder jaar rondom de herdenking wordt er veel over gepraat, maar binnen families vaak niet. Ze doen hun best om op een goede manier samen te leven. Dat vraagt moed en kracht, want het kan zijn dat je buurman je moeder heeft vermoord. Wat ik bewonderenswaardig vond, is de hoeveelheid jonge mensen die zich inzetten om die samenleving op te bouwen. We hebben nergens zoiets meegemaakt. Ze hebben, zo kort nadat die vreselijke burgeroorlog heeft plaatsgevonden, al zoveel bereikt”. Je kunt merken dat hun reis naar Rwanda veel bij Mirjam en Sil oproept. Omdat ze meerdere dagen in de sfeer van zo’n land en van alle gebeurtenissen verblijven komt het extra diep binnen.

Saamhorigheid vanuit het collectieve veld

Toen ik voor het eerst hoorde van *Roses for Children en het Monument voor het Onbekende Kind* had dat op mij meteen een positieve en bemoedigende uitwerking, hoewel het motief voor het oprichten van dit monument ligt in het wereldwijd lijden van kinderen. Die uitwerking voel ik opnieuw in het gesprek. Ik vertel Mirjam en Sil wat mijzelf raakt in de betekenis van het monument en dat dit ook naar voren komt in een inspiratie van Marieke die ik eens heb gelezen: *De energie van een collectief veld werkt onbewust door op mens en dier. Leed verzwaart die energie en positieve gebeurtenissen verlichten die energie. Door te erkennen wat er gebeurt en vanuit waarachtigheid in onze eigen houding daarvan blijf te geven, kunnen we dit collectieve veld positief ondersteunen.*

We kunnen onze liefdesenergie dus sturen naar hen die lijden. Maar hoe vaak wenden wij ons hoofd niet af en willen wij niet weten wat er gebeurt omdat het te moeilijk voor ons is?

Sil: “Ik dwing mezelf om te weten wat er is gebeurd. Ik ga dan actief opzoeken wat er heeft plaatsgevonden”.

Mirjam: “Wij raken altijd geëmotioneerd en huilen soms. De mensen vertellen ons méér dan ze met elkaar bespreken. Ik geloof dat daar een naam voor is, ‘Strangers Comfort’”.

Sil: “Binnen de stichting zelf ervaren we ook een sterke saamhorigheid, met vrijwilligers en vervoersbedrijven die zich belangeloos inzetten om bijvoorbeeld alle stenen te vervoeren. Zij geven allemaal vanuit hun hart. En er moet ook een hart in zitten. Het kan niet alleen een zakelijke handeling zijn, want dan leeft het niet”.

‘Er komen veel mensen om een overleden kind te herdenken. Maar ook om hun innerlijke kind een plek te geven’

Bezoek aan het monument

Aan het einde van de dag gaan we met z’n drieën naar het monument. Het ligt op een prachtig natuurerrein. Vanaf de weg zie je het liggen, een indrukwekkende stenenkring. Sommige lijken op kleine menhirs, andere zijn vierkantig. De stenenkring van eeuwenoude stenen met hun oorsprong ver van hier vraagt om eerbied en verstillig. Op de grote stenen liggen vele kleine steentjes, door mensen neergelegd. In holtes zie ik kleine briefjes weggestopt en soms een bloempje. Rondom de stenenkring zie ik kleine persoonlijke herinneringsmonumentjes die gemaakt zijn door bezoekers. Mirjam vertelt: “Er komen veel mensen om een overleden kind te herdenken. Maar ook om hun eigen innerlijk kind een plek te geven. Dat is zo mooi”.

Sil, die vlakbij het monument woont, vertelt dat het lijkt of ook dieren eerbied hebben voor de energie van de stenencirkel. Everzwijnen die normaal nietsontziend zijn, komen tot aan de rand van de cirkel, maar ze gaan er nooit in.

Onderweg naar huis bedenk ik hoe toegewijd Sil en Mirjam zijn aan hun project. Ze leven dit project en ik geloof dat ik in hun waarachtige houding die positieve bemoediging heb gevoeld waarmee ze het lijden van kinderen durven te benoemen en een plek geven. Juist ook voor mensen voor wie dit nog heel moeilijk kan zijn.

www.rosesforchildren.nl

Door:
Lonneke Jansma

Lid van de redactie van TIJDSchrift VRIJ

